

Quách Vĩnh Thiện Ở ĐẤT KHÁCH LÀ

NGƯỜI VIỆT
BỐN PHƯƠNG

Nguyễn Nga

Đọc đến câu “Sống nhờ đất khách, thác chôn quê người” trong Truyện Kiều, nhạc sĩ Quách Vĩnh Thiện bảo tự dưng thấy xúc động vô cùng. Bộ CD nhạc Kiều của ông bắt đầu từ xúc cảm đó.

Sau khi 77 bài hát của nhạc sĩ Quách Vĩnh Thiện phổ nhạc từ Kim Vân Kiều (Truyện Kiều) được trình diễn lần thứ 3 tại Pháp vào ngày 28.11.2009, Viện Hàn lâm Khoa học Nghệ thuật và Văn chương châu Âu đã mời ông làm thành viên. Viện Hàn lâm hiện có 600 thành viên, 72 người trong đó đã được trao giải Nobel. Nhạc sĩ Quách Vĩnh Thiện cho rằng được ngồi chung với họ quả là một danh dự.

SỰ ĐỒNG CẢM VỚI ĐẠI THI HÀO

Kim Vân Kiều là một trong những tài sản quý giá nằm trong chiếc vali của thanh niên Quách Vĩnh Thiện khi anh sang Pháp vào năm 1964. Hơn 40 năm sau, trong một lần dọn dẹp lại tủ sách gia đình, tình cờ phát hiện tập truyện đã sờn gáy, nhiều trang bị rách và sắp rơi ra hẳn, ông loay hoay dán lại và luôn tiện đọc liền một mạch.

Ông tự hỏi Truyện Kiều là tác phẩm nổi tiếng nhất của Nguyễn Du, người được UNESCO tôn vinh là danh nhân văn hóa thế giới; tại sao không gìn giữ nền văn hóa Việt Nam qua lời ca tiếng hát từ tác phẩm này. Thường thì truyện chỉ đọc 1 lần và có không ít câu khó hiểu nhưng nếu phổ nhạc sẽ giúp người nghe cảm thụ sâu sắc hơn, để rồi nghe nhiều lần và nhớ lâu hơn.

Vậy là từ năm 2005, ông bắt tay vào phổ các bản nhạc từ truyện Kiều. Ông cho biết mình quyết định không thay đổi một chữ nào và dùng nhiều thể loại nhạc từ nhạc ngũ cung cổ truyền đến nhạc hiện đại của châu Âu, Nam Mỹ để thể hiện. Ông nói: “Tôi chọn nhiều thể loại nhạc trên thế giới ứng dụng và thấy hiệu ứng thật tuyệt vời. Chẳng hạn, CD thứ nhất, tôi dùng nhạc cổ truyền Việt Nam. CD thứ 2 chọn nhạc cổ châu Âu, nơi tôi coi như quê hương thứ 2 của mình. CD kể tôi làm theo điệu Salsa, Bosanova, Lambada. CD thứ 5 và 6 chọn Rock & Roll và CD cuối cùng quay về dòng nhạc cổ truyền nhưng có nét hiện đại hơn so với CD đầu tiên”.

Ông Thiện sang Pháp du học từ năm 1964 ở tuổi 20, có nghĩa là thời gian ông sinh sống

tại Pháp tính đến nay hơn gấp đôi thời gian ông sống tại Việt Nam. Ông kể khi đọc đến câu số 890 của Truyện Kiều “Sống nhờ đất khách, thác chôn quê người”, ông lại xúc động mạnh. Vốn là một kỹ sư tin học, không dễ bị lung lay trước những xúc cảm đời thường nhưng chỉ với Truyện Kiều, ông bảo mới cảm nhận như thấy chính mình thấp thoáng đâu đó. “Truyện Kiều đại diện cho nhiều cung bậc cảm xúc của con người”, ông Thiện tâm sự.

Giáo sư Tiến sĩ Lê Mộng Nguyên, thành viên Viện Hàn lâm Khoa học và Nghệ thuật Pháp, nhận xét: “Đây là công trình nghệ thuật lớn, một sáng tác chưa từng có đối với Truyện Kiều”. Ngày 12.4.2009, tại buổi ra mắt bộ 7 CD ở Học Viện Âm nhạc Bussy Saint Georges (Pháp), ông Đỗ Bình Chủ tịch Câu lạc bộ Văn hóa Paris, cho rằng với sự khai phá sáng tạo trong cách thể hiện các thể loại nhạc đầy cảm hứng, nhạc sĩ Quách Vĩnh Thiện đã gieo một hạt mầm và ươm thêm màu sắc cho vườn văn hóa nghệ thuật Việt.

Như thừa thắng xông lên, nhạc sĩ Thiện phổ tiếp 21 bản nhạc từ tác phẩm Chinh Phụ Ngâm (gồm 2 CD) và đã hoàn tất vào đầu năm nay. Công trình đã được ra mắt tại Paris 2 lần rồi được đưa sang Bỉ, Đức biểu diễn phục vụ cộng đồng người Việt. Hồi trung tuần tháng 10, 2 bộ nhạc phẩm Truyện Kiều và Chinh Phụ Ngâm được trình diễn tại Mỹ. Sau khi xem xong, họa sĩ Việt kiều Mỹ Dương Phước Tấn nhận xét, “Xét về tính văn học nghệ thuật, đây là tác phẩm có giá trị. Riêng với bộ CD Truyện Kiều thì tôi lấy làm kính phục và hãnh diện khi tác giả dù sống ở nước ngoài đã lâu nhưng tấm lòng Việt vẫn vẹn nguyên”.

5 NĂM VÀ 1 CHIẾC MERCEDES ĐỜI MỚI

Không phải bỗng dưng từ một kỹ sư tin học mà ông Thiện có thể phổ nhạc cho toàn bộ tác phẩm Truyện Kiều như vậy. Nhạc sĩ cho biết ông học guitar từ năm lên 6. Ngoài guitar, ông chơi thành thạo nhiều nhạc cụ khác như piano, mandoline, accordion và đàn bầu. Sang Pháp, ông học thêm guitar tại Viện Hàn lâm Khoa học

“Càng phổ biến, càng nhiều người biết là điều tốt. Tôi không câu nệ chuyện bản quyền hay tài chính bởi mục đích chính như tôi nói từ đầu là bảo tồn văn hóa Việt”, nhạc sĩ Quách Vĩnh Thiện nói.

M NHẠC KIỂU

và Nghệ thuật Pháp vào những năm cuối thập niên 1960. Khi đã đi làm cho IBM ở Pháp, thỉnh thoảng, ông vẫn tham gia chơi nhạc cho vài hội đoàn của người Việt.

Để phổ thành công 77 bản nhạc, trong 5 năm từ 2005-2009, ông Thiện kể mỗi ngày thường thức dậy từ 5h sáng, "lặn lội" trên từng nốt nhạc cho đến khi đi làm lúc 7h30, tối về lại ngồi vào làm đến nửa đêm. Trước đó, ông bỏ ra nửa năm để đọc và nghiền ngẫm từng con chữ trong Truyện Kiều.

"Phải hiểu thấu đáo từng từ ngữ, điển tích mỗi câu thơ thì mới làm nhạc được", ông nói. Hơn nữa, bởi truyện được viết bằng chữ Nôm và được nhiều tác giả dịch nên khi đọc, đối chiếu (khoảng 30 bản khác nhau) ông gặp không ít khó khăn để tổng nhất thành 1 bản theo sự hiểu biết của mình. Và để phát hành bộ 7 CD, số tiền đã bỏ ra theo ông tương đương giá trị 1 chiếc Mercedes đời mới. "Mức lương của một kỹ sư về hưu đủ để tôi sống thoải mái. Dư bao nhiêu thì làm nhạc", ông bộc bạch.

Năm năm trời âm thầm sáng tác, đôi khi như cày trên cánh đồng âm nhạc nhưng ý định kiếm tiền từ việc này ông không hề nghĩ tới. Thậm chí, thấy ông miệt mài đến mức bỏ ăn bỏ ngủ, bạn bè đùa rằng coi chừng ông sẽ ra đi trước khi hoàn thành tâm huyết của mình. Phần thưởng quý giá nhất có được theo nhạc sĩ Thiện chính là những phản hồi đồng cảm chia sẻ qua điện thoại, email của cộng đồng người Việt trên thế giới.

Và nhạc sĩ nói rằng việc sao chép 2 công trình đó sẽ không không gây ảnh hưởng gì đến ông. "Càng phổ biến, càng nhiều người biết là điều

ÔNG QUÁCH VĨNH THIỆN

Sinh năm 1943 tại Sài Gòn

- 1964: Sang Pháp học trường Đại học Khoa học ở Bordeaux.
- Một năm sau lên Paris học Đại học Khoa học ở Orsay rồi Học viện Quốc gia về Nghệ thuật và Nghệ. Trở thành kỹ sư tin học do IBM Pháp đào tạo.
- Có 41 năm kinh nghiệm trong lĩnh vực tin học, trong đó 31 năm làm việc cho Công ty Điện tử Sopra Group với các chức vụ kỹ sư nghiên cứu phần mềm, kỹ sư trưởng phụ trách chất lượng. Hiện tại đã về hưu và được Sopra vinh danh vào nhóm vào nhóm 50 người có nhiều công trạng nhất đối với Công ty.

tốt. Tôi không câu nệ chuyện bản quyền hay tài chính bởi mục đích chính như tôi nói từ đầu là bảo tồn văn hóa Việt", ông chia sẻ. **NCĐT**

HỘI LIÊN LẠC VỚI NGƯỜI VIỆT NAM Ở NƯỚC NGOÀI LÀM VIỆC TẠI QUẢNG NINH VÀ HẢI DƯƠNG

Thực hiện kế hoạch hoạt động năm 2010, ngày 3 và 4.12, đoàn đại diện Ban Thường vụ

do Phó Chủ tịch Phạm Khắc Lâm làm trưởng đoàn, đã gặp gỡ và trao đổi với Hội Thân nhân Việt kiều tỉnh Quảng Ninh và Hội Liên lạc với người Việt Nam ở nước ngoài tỉnh Hải Dương.

Tại Quảng Ninh, đoàn đã được nghe thông báo tình hình, đánh giá chung kết quả hoạt động 2004-2010 (nhiệm kỳ I), nêu một số kiến nghị và phương hướng hoạt động chung trong thời gian tới. Dù còn hạn chế về kinh phí, bộ máy tổ chức nhưng Hội đã hoàn thành nhiệm vụ, làm cầu nối giữa các tổ chức, cá nhân kiều bào ở nước ngoài với các cơ sở ở trong nước, tuyên truyền chính sách của Đảng và Nhà nước.

Về hoạt động tại Hải Dương, sự đóng góp của cộng đồng người Hải Dương ở nước ngoài cho công tác xúc tiến và phát triển đầu tư của tỉnh là rất đáng kể, tạo nhiều việc làm và thu hút hàng ngàn lao động. Lượng kiều hối gửi về qua ngân hàng năm 2009 đạt hơn 2 triệu USD.

Nhằm thực hiện hiệu quả hơn nữa Nghị Quyết 36-NQ/TW của Bộ Chính trị và gắn kết đồng bộ hoạt động công tác vận động người Việt Nam ở nước ngoài, các Hội trên đề nghị Nhà nước kiện toàn, thống nhất tổ chức Hội tư trung ương đến cơ sở, tạo điều kiện thuận lợi trong tất cả hoạt động. **VŨ QUÝ**